

Motion till riksdagen 2021/22:590

av **Magdalena Schröder (M)**

Höjd ersättning till följd av expropriation

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra 4 kap. expropriationslagen och därmed höja ersättningen till mark- och fastighetsägare vid expropriation från dagens 1,25 gånger marknadsvärdet till 2,0 gånger marknadsvärdet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Äganderätten är skyddad av svensk grundlag, men äganderätten är inte oinskränkbar. I 2 kap. 15 § regeringsformen står det att inskränkning i äganderätten tillåts om det krävs för att tillgodose angelägna och allmänna intressen. Det kan exempelvis handla om att bygga ny väg eller järnväg.

Att förlora mark eller fastighet till följd av expropriation, alltså till följd av tvång, är ett stort ingrepp i äganderätten. De flesta som drabbas är mark- och fastighetsägare på landsbygden, och affektionsvärdet av en gård som varit i familjen i generationer, eller av ett hus som man själv byggt, kan vara ovärderligt.

Hur stor ersättning mark- eller fastighetsägare får bestäms utifrån förhållandena den dag när myndighet tar marken i anspråk, den så kallade värdetidpunkten. Ersättningarna regleras i väglagen samt lagen om byggande av järnväg. Båda hänvisar till 4 kap. expropriationslagen vilken säger att ersättningen ska motsvara marknadsvärdet plus 25 procent. Ersättningen måste anses mycket låg givet att ingen hänsyn tas till affektionsvärde samt de obehagliga omständigheterna att behöva lämna ifrån sig mark och fastighet till följd av tvång.

Ersättningen till följd av expropriation bör höjas för att ge en mer skälig ersättning till det intrång som görs i äganderätten samt för att ta höjd för ovärderliga affektionsvärden. Om en mark- eller fastighetsägare frivilligt väljer att sälja sin mark eller fastighet på marknaden ersätts denna därmed enligt marknadsvärdet. En rimlig princip bör vara att den mark- eller fastighetsägare som till följd av statlig expropriation ges en ersättning motsvarande dubbla marknadsvärdet givet att omständigheterna är under

tvång. Expropriationslagens 4 kap. bör därmed förändras så att ersättningen höjs från dagens 1,25 av marknadsvärdet till 2,0 av marknadsvärdet.

Magdalena Schröder (M)